

## Betænkning

### over forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg m. v.

(Afgivet af kommunaludvalget den 21. april 1977).

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til indenrigsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har desuden modtaget såvel en skriftlig som en mundtlig henvendelse fra Niels Kjær-Larsen.

Udvalget har under udvalgsbehandlingen bl.a. drøftet spørgsmålet om den foreslåede adgang til at tillade, at kandidaternes navne ikke opføres på stemmesedlerne i vedkommende kommune, såfremt hensynet til stemmesedlens indretning og overskuelighed gør det nødvendigt. Der har i udvalget været enighed om, at selv om det principielt ville være ønskeligt, at kandidaternes navne altid var påført stemmesedlerne, kan praktiske hensyn føre til, at der bør gives indenrigsministeren adgang til at dispensere herfra som foreslået. Udvalget har imidlertid forudsat, at den omhandlede dispensationsadgang kun benyttes i sådanne ekstraordinære situationer, der omtales i bemærkningerne til lovforslaget.

Endvidere har udvalget drøftet spørgsmålet om at gøre det muligt for beboere i beskyttede boliger at afgive stemme i de beskyttede boliger efter tilsvarende retningslinjer som patienter på plejehjem. Indenrigsministeren har i denne forbindelse udtalt over for udvalget, at han er indstillet på at ville medvirke til, at adgangen til at afgive

stemme pr. brev søges udvidet til også at omfatte vælgere i beskyttede boliger, der ikke eller kun med uforholdsmæssig vanskelighed kan indfinde sig på det almindelige afstemningssted inden for de for afstemningen fastsatte tidsfrister, og at han, efter at der er givet de kommunale organisationer samt Københavns og Frederiksberg kommuner lejlighed til at udtale sig om en sådan ordning, vil stille lovforslag herom tidligt i folketingsåret 1977-78.

Endelig har udvalget drøftet spørgsmålet om at give hjemmeliggende syge og gamle adgang til at afgive stemme pr. brev, eventuelt efter retningslinjer svarende til den norske ordning, og udvalget skal på denne baggrund opfordre ministeren til at undersøge mulighederne for at indføre en lignende ordning i Danmark.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af det konservative folkepartis medlem af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af indenrigsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal inden for flertallet* (fremskridtspartiets og centrum-demokraternes medlemmer af udvalget) ønsker dog at udtale, at der bør åbnes mulighed for at foretage sideordnet opstilling i forbindelse med valg til kommunale råd, men ønsker ikke at

stille ændringsforslag herom i forbindelse med nærværende lovforslag under hensyn til, at der allerede er fremsat lovforslag herom (forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg m.v., lovforslag nr. L 122, fremsat den 24. marts 1977, se Folketings-tidende 1976-77, 2. samling, forhandlin-gerne sp. 1165). Mindretallet agter at vende tilbage hertil, når dette lovforslag kommer til behandling.

Et andet mindretal inden for flertallet (cen-trum-demokraternes medlem af udvalget) ønsker at henvise til ønskeligheden af, at problemet om kommunal valgret også for EF-borgere finder en løsning. Det tyske mindretal i Sønderjylland har flere gange rejst kravet om, at bl.a. tyske statsborgere, som har opholdt sig i Sønderjylland ca. 10 år, måtte kunne opnå kommunal valgret, lige-som de har det ved menighedsrådsvalgene.

Et mindretal (det konservative folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

### Ændringsforslag.

Til § 1.

Af indenrigsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af Karen Thurøe Hansen (KF)):

1) Efter nr. 10 indsættes som nye numre:

„01. I § 18, stk. 1, ændres „kl. 21“ til: „kl. 20“.

02. I § 18, stk. 2, udgår ordene „, ligesom kommunalbestyrelsen kan bestemme, at afstemningen afsluttes kl. 20“.

Til § 2.

2) Paragraffen affattes således:

„§ 2.

I lov om valg til folketinget, jfr. lovbekendtgørelse nr. 366 af 10. august 1970, som ændret senest ved lov nr. 331 af 26. juni 1975, foretages følgende ændringer:

16 Udvalgenes betænkninger m. m.

1. § 14, 1. pkt., affattes således:

„For Københavns vedkommende foretages valglisternes udarbejdelse, påkendelse af anker m.v. ved et af borgerrepræsentatio-nen nedsat udvalg på 7 medlemmer.“

2. I § 34, stk. 1, ændres „kl. 21“ til: „kl. 20“ (2 steder).

3. I § 34, stk. 2, udgår ordene „, ligesom kommunalbestyrelsen kan bestemme, at afstemningen afsluttes kl. 20“.

Til § 7.

3) I stk. 2. ændres „§ 2“ til: „§ 2, nr. 1,“.

### Bemærkninger.

Til nr. 1.

I forbindelse med folketingsvalget den 15. februar 1977 foranledigede indenrigsmini-steriet gennemført opgørelser over stemme-afgivningen mellem kl. 20 og kl. 21 i et antal kommuner af forskellig størrelse og belig-gende i forskellige dele af landet.

Denne undersøgelse viste, at gennemsnit-lig 3,3 pct. af de stemmende svarende til 2,9 pct. af de stemmeberettigede afgav deres stemme i tidsrummet kl. 20-21. Af tilsva-rende opgørelser ved folketingsvalgene i 1964 og 1968 fremgår, at i 1964 stemte 5,3 pct. svarende til 4,5 pct. af de stemmeberet-tigede mellem kl. 20 og 21, hvilken andel faldt til 4,3 pct. svarende til 3,8 pct. af de stemmeberettigede i 1968. Der kan altså konstateres en faldende tendens i perioden 1964-77. Valgstyrere og tilforordnede væl-gere er medregnet i de nævnte opgørelser. Skønsmæssigt anslås disse at udgøre ca. 0,5 pct. af samtlige vælgere.

På baggrund af den således konstaterede nedgang i stemmeafgivningen mellem kl. 20 og kl. 21 finder regeringen det rimeligt at foreslå, at afstemningen i forbindelse med de kommunale valg afsluttes kl. 20.

Den foreslåede ændring er tiltrådt af Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommu-nernes Landsforening samt Københavns magistrat, hvorimod Frederiksberg kommu-nalbestyrelse har udtalt sig til fordel for en fastholdelse af det hidtidige afslutningstids-punkt kl. 21.

## Til nr. 2.

Det foreslås, at den under § 1 foreslåede fremrykning af tidspunktet for afstemningens afslutning ved de kommunale valg på tilsvarende måde gennemføres for så vidt angår valg til folketinget.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 1.

## Til nr. 3.

Da ændring af afstemningstiden bør have

virkning fra samme tidspunkt for såvel kommunale valg som for folketingsvalg og folkeafstemninger, foreslås en ændring af § 7, således at kun den i § 2, nr. 1, indeholdte bestemmelse træder i kraft samtidig med lov om Københavns kommunes styrelse, medens de i § 2, nr. 2 og 3, indeholdte bestemmelser træder i kraft efter bestemmelsen i § 7, stk. 1.

*Møller Andersen (S). Erenbjerg (S). Jørgen Frederiksen (S).*

*Henning Jensen (S), Karl Nielsen (S). Marinus Sørensen (S).*  
formand.

*Bernhard Baunsgaard (RV). Jens Peter Jensen (V). Aksel Pedersen (V).*

*Karen Thuroe Hansen (KF). Jes Schmidt (CD). Arne Bjerregaard (KrF).*

*Maisted (FP). Tang Sørensen (FP). Hjortlund Christensen (DR).*

*Alfred Andersen (SF). Kaj Hansen (DKP),*  
næstformand.

Partiet VS var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.